

S2019/00497/SF
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över promemorian ”Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem (Ds 2019:2)”

Arbetsgivarverket har anmodats att lämna synpunkter på förslagen i Ds 2019:2 ”Höjda åldersgränser i pensionssystemet och andra trygghetssystem”. Arbetsgivarverket är arbetsgivarorganisation för den statliga sektorn och besvarar remissen utifrån ett arbetsgivarpolitiskt perspektiv.

Arbetsgivarverket vill inledningsvis understryka vikten av att alla delar i det allmänna pensionssystemet bidrar till rimliga pensionsnivåer. När den förväntade livslängden ökar blir det också nödvändigt med ett längre arbetsliv för att pensionsnivåerna ska kunna bibehållas. I grunden fordrar ett längre arbetsliv anpassade åldersgränser i såväl pensionssystemet som i andra trygghetssystem. Arbetsgivarverket har i olika sammanhang framfört att även ett tidigare inträde på arbetsmarknaden är önskvärt för att uppnå ett längre arbetsliv. Här kan andra insatser för att t.ex. stimulera snabbare genomförd studiegång behöva införas.

Flera av förslagen i promemorian har betydelse för regleringar i kollektivavtal. Förslagen samverkar också med andra förändringar inom ramen för den parlamentariska pensionsgruppens uppgörelse som ännu endast presenterats övergripande. Vi vill här understryka vikten av att införandet av nya regleringar sammantaget beaktar den svenska modellen samt respekterar föreningsfrihet, organisationsrätt och kollektiva förhandlingar (ILO-konventionerna nr 87, 98 och 154). Av det skälet är det rimligt att regelverken är väl beskrivna och kända i god tid före ikraftträdandet och att dessa medges möjlighet till avvikande bestämmelser i kollektivavtal åtminstone under en övergångsperiod.

Införande av en riktålder samt föreslagen särreglering

Arbetsgivarverket tillstyrker ett införande av en riktålder i socialförsäkringsbalansen. Av förslaget framgår att den föreslagna uppräknings av denna riktålder för ett fåtal åldersgrupper kommer att medföra icke önskvärda tröskeeffekter och att det därför föreslås en särreglering. Tanken att den som har uppnått en till riktåldern anknuten åldersgräns i nära anslutning till att riktåldern höjs ska fortsätta att omfattas av den föregående åldersgränsen. Arbetsgivarverket förordar, såsom Arbetsgivarverket förstår förslaget, att särregleringen enbart omfattar den som erhållit beslut om ersättning eller liknande, enligt den tidigare gällande riktåldern.

Åldersgränsen för uttag av inkomstgrundad ålderspension

Åldersgränsen för uttag av inkomstgrundad ålderspension höjs enligt förslaget. Inledningsvis sker en snabbare successiv höjning fram till 2026 då pension som tidigast lämnas från 64 års ålder.

Dagens regler medger ett uttag av pension från 61 års ålder och uppåt. Det kan finnas en risk att en högre lägsta ålder för uttag av pension indirekt blir ett återinförande av en fast pensionsålder. Den som idag skulle ha tagit ut pension tidigt kommer, med nödvändighet, att lämna arbetslivet senare, samtidigt finns risken att åldern för pensionsavgång trycks ihop på grund av att de som idag lämnar arbetslivet något senare inte ändrar sitt beteende.

Pension kan vara en utträdesväg för arbetstagare med sjukdom. Det speglas av en minskning av sjukskrivningarna från den ålder som arbetstagaren kan ta ut pension. Fram till dess ökar sjukskrivningstalen med åldern. Med en högre lägsta ålder kommer sjuktalen att vara högre längre upp i åldrarna. Även för den som är arbetslös kan pension vara en utträdesväg.

Arbetsgivarverket vill framhålla att det är väsentligt att förändringen inte behöver leda till att arbetstagares sista år i arbetslivet blir en längre tid av sjukskrivning eller av arbetslöshet. Arbetsgivarverket och statliga arbetsgivare arbetar aktivt med insatser för ett hållbart arbetsliv och för omställning. Insatser som stöttar arbetsgivare och arbetstagare insatser vid rehabilitering och återgång i arbete från sjukdom eller arbetslöshet efterfrågas. Här behövs till exempel insatser för en bättre samordning mellan inblandade aktörer samt att den medicinska rehabiliteringen fungerar. Att möta ökad sjukskrivning kan inte enbart vara fråga om arbetsgivarens ökade medfinansiering.

Inkomstpensionen kompletteras av förmåner i tjänstepensionssystemen. Möjligheterna att lämna arbetsmarknaden tidigare påverkas även av möjligheterna att omfattas av sådana förmåner inom ramen för tjänstepensionen. Arbetsgivarverket anser att förutsättningarna för tjänstepensionen enligt Pensionsgruppens överenskommelse behöver preciseras.

Åldersgränser i angränsande trygghetssystem

Arbetsgivarverket tillstyrker att de angivna förmånerna i angränsande socialförsäkrings- och trygghetssystem knyts till riktåldern m.m. såsom föreslås i promemorian.

Bilstöd och bidrag till arbetshjälpmedel

Det är väsentligt att så många som möjligt ges förutsättningar för att arbeta längre. Arbetsgivarverket menar därför att det är orimligt att knyta såväl bilstöd som bidrag till arbetshjälpmedel till riktålder respektive rätten att kvarstå i anställningen enligt lagen om anställningsskydd. Arbetstagare som är i anställning bör kunna behålla, eller vid nyanställning erhålla, bilstöd och bidrag till arbetshjälpmedel under tid i anställning. Det ger alla arbetstagare möjlighet till bättre pension och

kunna bidra till ett längre arbetsliv. Det ger också arbetsgivare tillgång till arbetskraft som annars riskerar att lämna arbetsmarknaden.

Beslut i detta ärende fattas av generaldirektör Eva Liedström Adler. I den slutliga handläggningen deltog kommunikationschef Lars Andrén, samt biträdande förhandlingschefen Matilda Nyström Arnek, föredragande.

Eva Liedström Adler

Matilda Nyström Arnek